

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

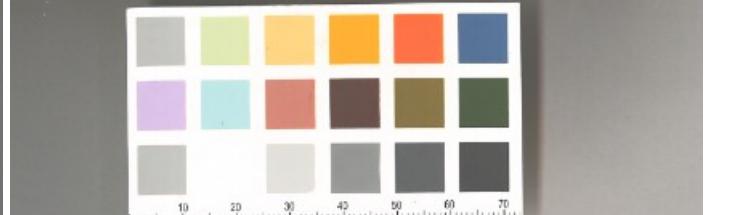
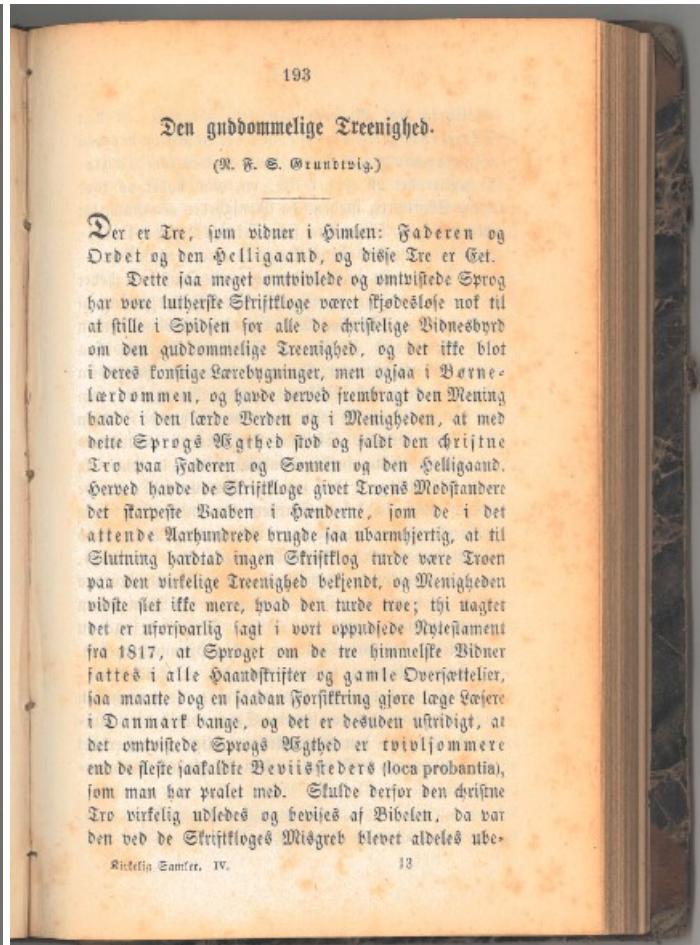
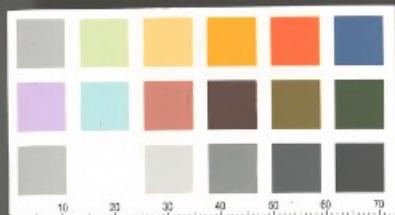
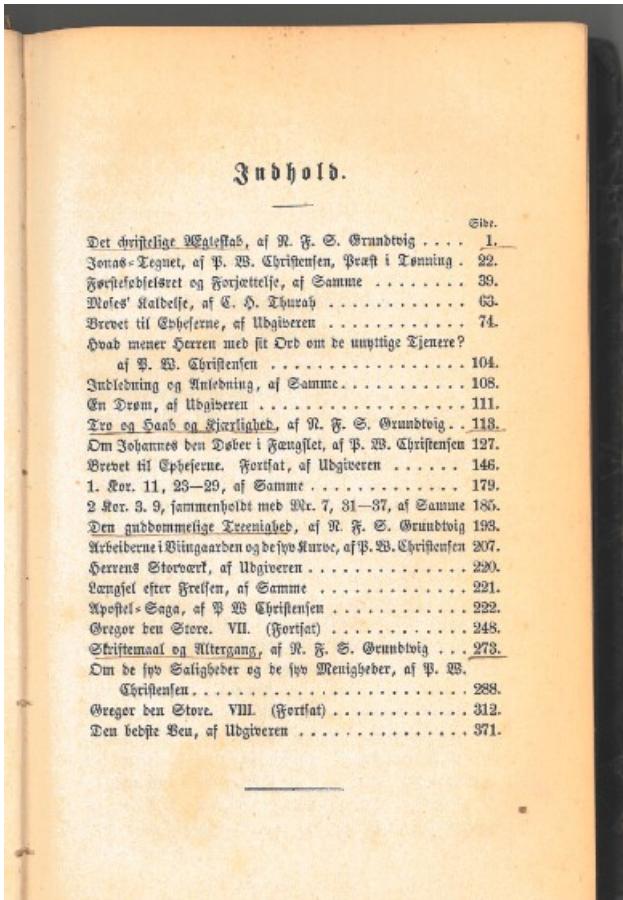
Titel: Den guddommelige Treenighed

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Den guddommelige Treenighed", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1858_1231-txt-shoot-idm107/facsimile.pdf (tilgået 10. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

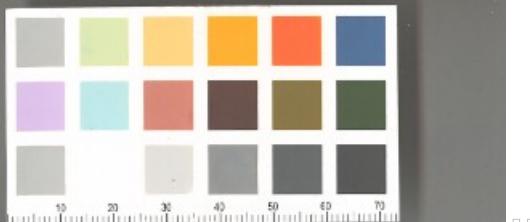
[Læs CC0-erklæringen](#)

viistig for os, thi naar man selv udraaber, at det Skriftprog, hvoraf man især har udledt og hvorpaa man især har bygget Troen, maa opgives som nægte, da myter det os jo slet ikke, om man byder os tyve andre Skriftprog isteden, da Menigheden en Gang for alle har taet Troen paa sine Skriffloges Ufeilbarheds, hvormed dens Bogtro staaer og falder.

Da det nu imidlertid under alle Omstændigheder er umuligt, paa fri Haand, uden Forudsætning af den Christne Tro og Menighed, at bevise enten lidt eller meget af Apostel-Skriftens Egthed, saa maae vi erkende, at Vorherre forsaavidt havde sin Haand i hine Skriffloges uhyre Misgreb, som vi seunt eller aldrig vilde blevet vor indgroede Førdom koit, om Bogstav-Skriften som Troens Grundvold og Menighedens første Kundskabskilde, deriom ikke vore Skriffloge i det intende Aarhundrede, da de udgav hver Torddel i Skriften for indblaest, havde erklæret en sammenlappet Boghandler-Bare, hvis Uegheds var jo ikke,"^{*)} for den øgte Grund-Text, og saa ovenhjæbet bygget den christne Grund-Tro paa et af de meest uhjemlede Skriftprog, saa Menigheden enten maatte opgive sin christne Tro eller søge en anderledes fast Grundvold og guldig Hjemmel for den. I Sammenligning hermed maa det vel faldes ubetydligt, at det eneke Haandskrift, som man kan sige, har hatt det trivshomme Sprog om de tre himmelske Bidner, den Haandskrift nemlig, hvorejter det Ny Testamente forst blev trykt i Alcala (Complutens-

^{*)} Den ejer de hollandske Hoelagere Saakaltie Elzewicke
Udgave af det Ny Testamente.

seren), har ikke Sproget saaledes, som man beraabt sig paa det, og dermed, at Sproget, selv naar dets Hæghed havde været ligeaa sikker som den var twivlom, set ikke kunde hjemlet den christne Tro paa Faderen og Sonnen og den Helligaand, da der andet Vidne jo ikke, som i Troes-Bekjendelsen og Daabs-Ordet, taldes „Sonnen“, men „Ordet“, og Sproget altsaa godt los sig indromme, uden at befjende, at Jesus Christus er Guds Son, som jo dog baade efter Johannes-Brevet og efter al Erfaring er Christendommens Grundsatning, hvormed den staar og falder; men man seer dog let, at det halve vilde være nof til at bevis vedkommede Skrifflinges Dørlab, som roste sig af, at de kunde bevis hele Christendommen af Skriften og forudsatte dog i de jaakalde Beviser Alt hvad der ved dem fulde bevises.

Nu, da vi endelig har opdaget, hvad man fun lange overfaae, fordi det laaet lige for Nojen, at ligeiom den christne Menighed med sit eget Liv maa bevis sin Tilværelse, saaledes maa den ogsaa forudsatte og paastaae, at den Tro, som den selv ved Daaben befjender sig til, og ingen anden, er den rigte christne Tro, hvorefter alle Boger saavelsom alle jaakalde Christnes Christelighed er at bedømme, nu kan det aabenbar være Menigheden aldeles ligegyldigt, enten det er et rigt Apostel-Ord eller ikke, at der er tre himmelstte Vidner: Faderen og Ordet og den Helligaand og at disse Tre er Det, saa derom kan vi lade dem twærtes, der ikke er Skrifflinge paa Guds Aige, men fun selvflinge paa Skriften, medens vi indstrenker os til den Paastand, at stal Sproget om

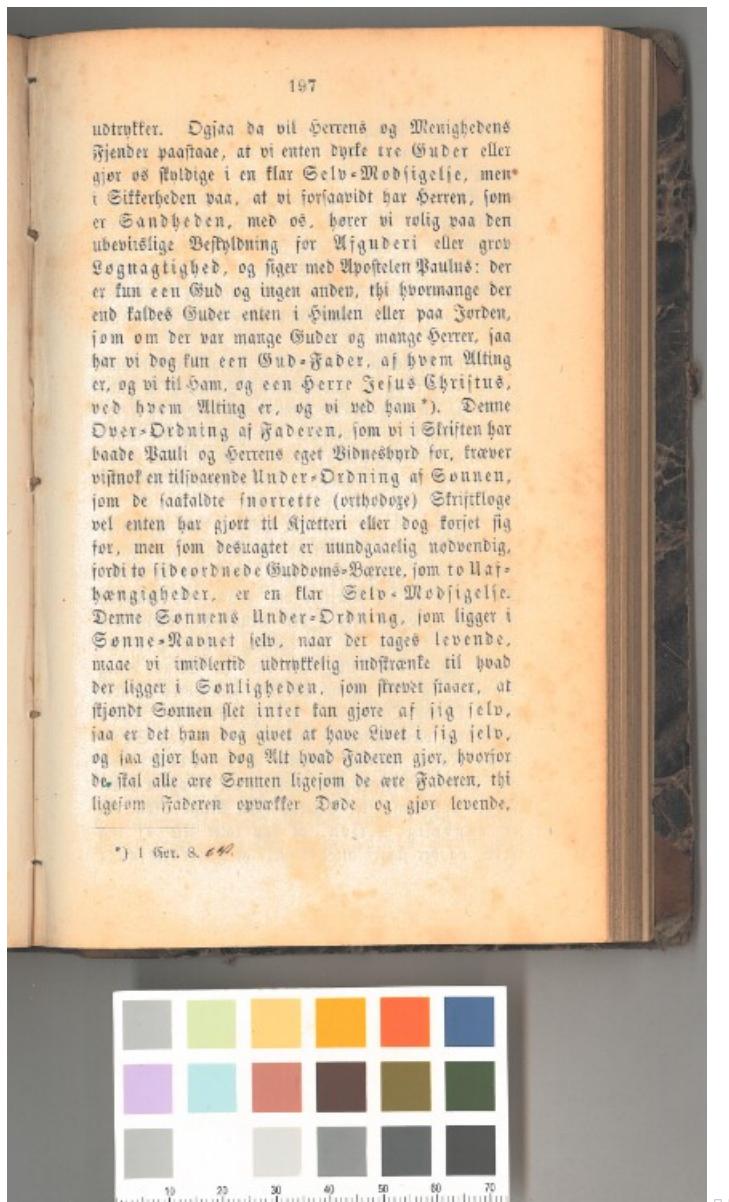
13 *

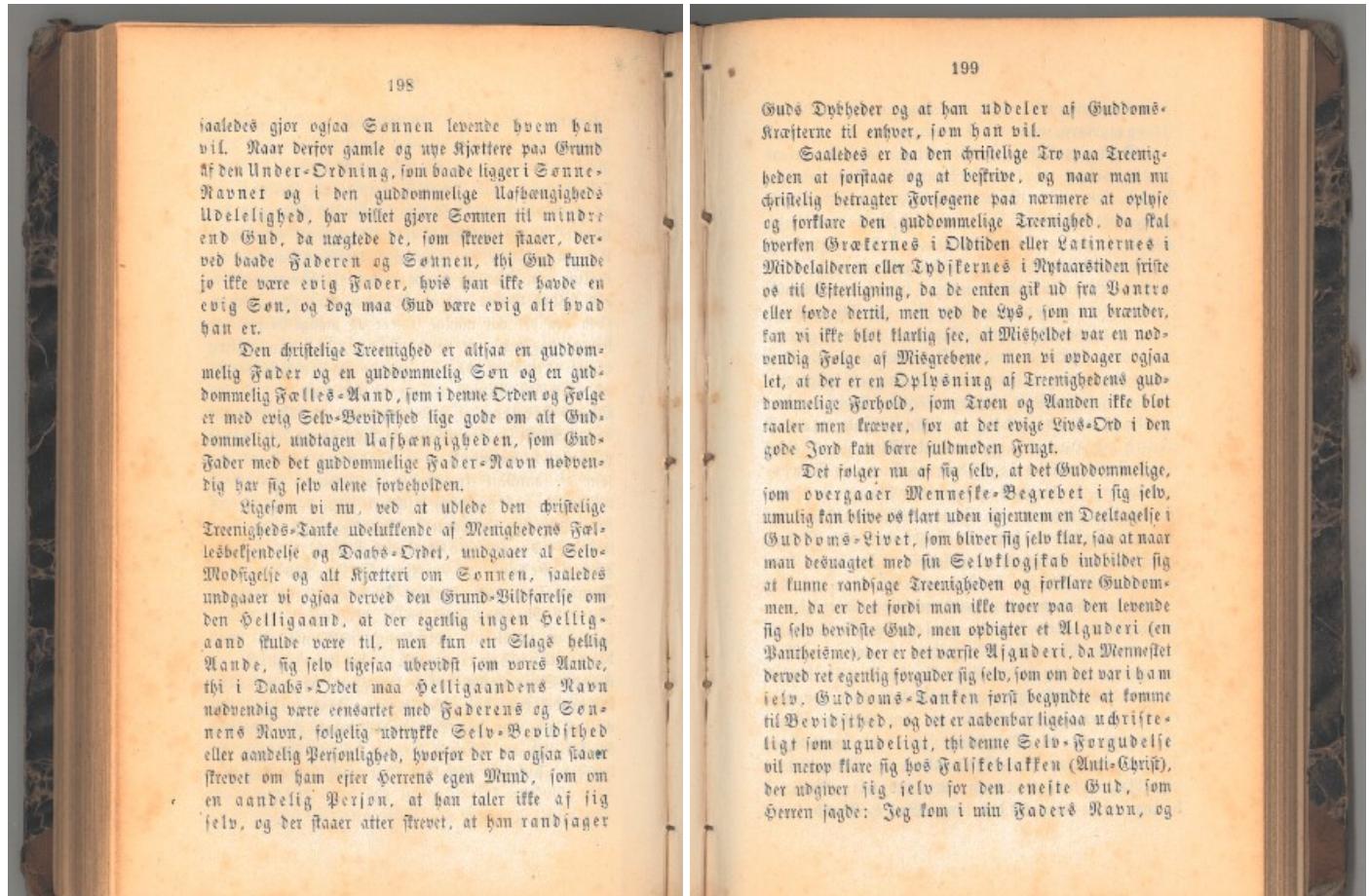

de tre himmelstte Vidner vere apostolisk og christelig ægte, da maa ved „Ordet“ menes „Sonnen“ Vorherre Jesus Christus, og da maa Udsagnet om de Treenes Enhed ei udtrykke mere end hvad der kan afhjemles med Menighedens Troes-Befjendelse og Daabs-Ordet, jaat hvilc der fuldt ligge mere den, bliver det den christne Menighed uvedkommen. De Skrifflinge har nemlig tit baade talt og stredt saaledes om Enheden af de tre himmelstte Vidner, at Modstanderne, med mere eller mindre Ret, deri fandt en klar Selv-Modsigelse, og at i alt Fald Menighedens Forestillinger om Trehedens Virkelighed derved, istedenfor at flares, maatte formørkes og forvirres, saa vi maae berolige Menigheden med den Oplysning, at hvilc de Skrifflieder, vedkommede har beraabt sig paa, virkelig forudsatte det samme Bilderede, da kunde de umulig være apostolisk ægte. Det Samme gjælder om Konst-Ordet „Treenighed“ (det græske trias og det latinske trinitas), saa at hvilc deri fandtes noget Uforståeligt, da blev det de Skrifflinges egen Sag, og ikke Menighedens, som kun har at vedstaae og forsvare hvad den heel og holden ved Daaben befjender sig til at troe og lader sig dobe paa.

Kun da forsaavidt som Treenigheden, eller Enheden af de tre Vidner, ikke modsiger eller ophæver den virkelige Trehed, maat vi paa Menighedens Begne vedkjende os og forsvare Konst-Ordet som Navn paa det evige Fællesskab, hvori Faderen og Sonnen og den Helligaand nyde og bruge den ene og samme Guddommelighed, i den Folge og det Forhold, som deres Egen-Navne Fader og Son og Helligaand

jaaledes gør også Sonnen levende hvem han vil. Naar derfor gamle og nye Skætter paa Grund af den Under-Ordnings, som baade ligger i Sonne-Navnet og i den guddommelige Uafhængigheds-Udelighed, har villet gøre Sonnen til mindre end Gud, da nægtede de, som støvet staer, der ved baade Faderen og Sonnen, thi Gud kunde jo ikke være evig Fader, hvis han ikke havde en evig Son, og dog maa Gud være evig alt hvad han er.

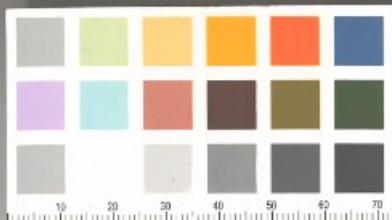
Den kristelige Treenighed er altsaa en guddommelig Fader og en guddommelig Son og en guddommelig Følles-Vand, som i denne Orden og Folge er med evig Selv-Bevidsthed lige gode om alt Guddommeligt, undtagen Uafhængigheden, som Guds-Fader med det guddommelige Fader-Navn nødvendig har sig selv aleine forbeholden.

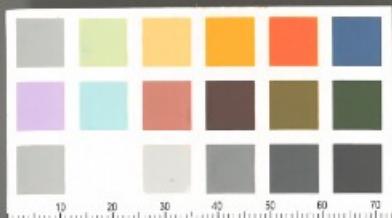
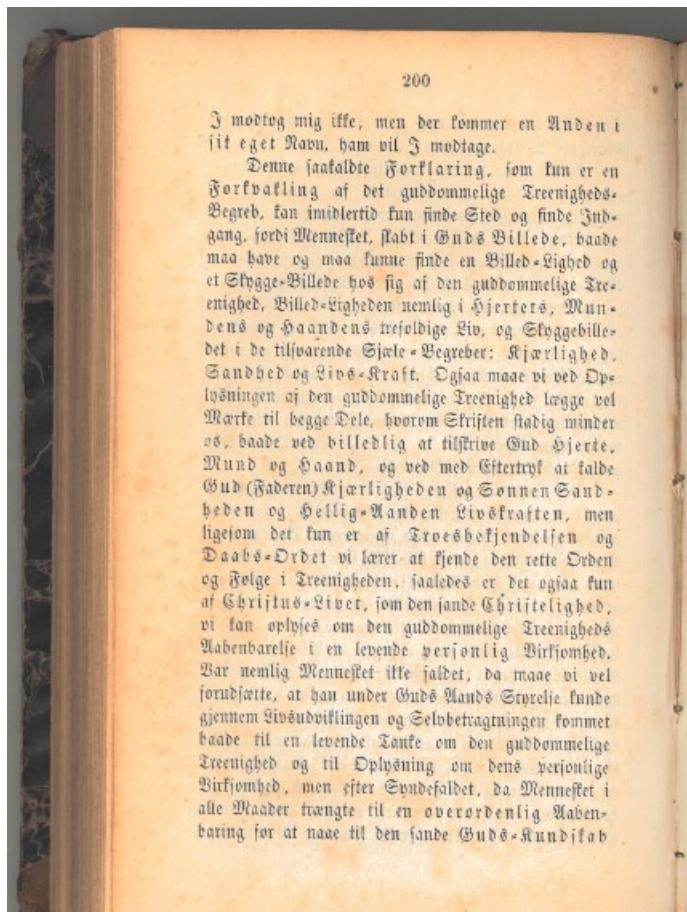
Vigesom vi nu, ved at udlede den kristelige Treenigheds-Tanke udelukkende af Menighedens Fællesskabshed og Daabs-Ordet, undgaer at Selv-Modsigelse og alt Skætteri om Sonnen, jaaledes undgaer vi også derved den Grund-Bildfarelse om den Helligaand, at der egenlig ingen Helligaand skulde være til, men fun en Slags hellig Ande, sig selv ligesaa ubevist som vores Ande, thi i Daabs-Ordet maa Helligaandens Navn nødvendig være censurert med Faderens og Sonnets Navn, folglich udtrykte Selv-Bevidsthed eller aandelig Personlighed, hvorfor der da ogsaa staer støvet om ham ejer Herrens egen Mund, som om en aandelig Person, at han taler ikke af sig selv, og der staer efter støvet, at han randsager

Guds Dykheder og at han uddeler af Guddomskræsterne til enhver, som han vil.

Saaledes er da den kristelige Tro paa Treenigheden at forstaae og at bestrene, og naar man nu kristelig betræger Forhøgene paa nærmere at oplyse og forklare den guddommelige Treenighed, da skal hvorten Grækernes i Oldtiden eller Latinernes i Middelalderen eller Tydkernes i Nytaartiden friste os til Efterligning, da de enten gik ud fra Vantro eller føede der til, men ved de Lys, som nu brander, kan vi ikke blot klarlig se, at Missheldet var en nødvendig Folge af Misgrebene, men vi ordager ogsaa let, at der er en Oplysning af Treenighedens guddommelige Forhold, som Troen og Vandet ikke blot taaler men krever, for at det evige Livs-Ord i den gode Jord kan bære fuldmoden Frugt.

Det folger nu af sig selv, at det Guddommelige, som overgaer Menneske-Begrebet i sig selv, umulig kan blive os flitt uden igennem en Deeltagelse i Guddoms-Livet, som bliver sig selv flar, saa at naar man desvagt med sin Selvklogskab indbildet sig at kunne randsage Treenigheden og forklare Guddommen, da er det jordi man ikke troer paa den levende sig selv bevidste Gud, men opdiger et Algederi (en Pantheisme), der er det varste Algederi, da Mennesket derved ret egenlig forguder sig selv, som om det var i ham i elv, Guddoms-Tanken jors begyndte at komme til Bevidsthed, og det er aabenbar ligesaa uchristligt som ugrundligt, thi denne Selv-Forgudelse vil netop flare sig hos Falkeblæffen (Anti-Christ), der udgør sig selv for den eneste Gud, som Herren sagde: Jeg kom i min Faders Navn, og

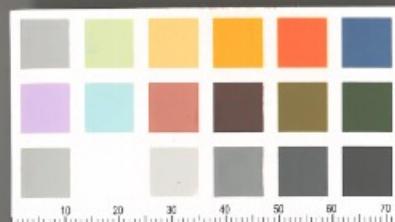
og Gudsdyrkelse, da er det først ved den kristelige Aarbejding, vi kan faae Kundslab om Gudsdommens tresoldige Personlighed og kun gennem det nye kristelige Menneskeliv, vi kan spore Guddommens personlige Virkdomhed.

Naaer vi derimod ved Aands-Horkyndelsen af Troes-Ordet og Daabs-Ordet i uoploelig Sammenhaeng, har vundet Tro paa Gud-Fader som Gnebolds-Herren (pantokrator) og Skaberen, og paa Gud-Faders eenbaerne Son som den i Kjøtet komne Jesus Christus, Frelses og Dommer, og paa Helligaanden som Menighedens evige Livskraft, da seer vi ikke blot, at den guddommelige Treenighed ganste rigtig i den levende Aabenbarelse personlig varer til Treenigheds-Begrebet: Kjærlighed, Sandhed og den fælles Livskraft, og at Sonnens, Borgheres Jesu Christi Manddom med Hjerte, Mund og Haand levende udtrykker den guddommelige Kjærlighed, Sandhed og Kraft, men vi kan ogsaa slutte os til, at Menigheds-Livet i Christus maa have hjendelige Spor af den guddommelige Treenigheds personlige Virkdomhed.

Hørerend vi imidlertid med mindst Held kan lede herom, maae vi have opdaget de kristelige Livstegn i Menighedens levende Troesbekjendelse, i Aands-Horkyndelsen af det tilsvarende Evangelium, og i den deraf udspringende Menigheds-Lovsang, som naar de er levende, umageelig udtrykker et eindommeligt kristent Liv, da det levende Udtolk altid viser et tilsvarende levende Indtryk. Dog, jako naar vi tillige har besindet os paa, at disse kristelige Livstegn forudsætter et tresoldigt

Christus-Liv af Tro og Haab og Kjærlighed, hvori vi maa funne spore Treenighedens personlige Virkdomhed, saa stoder vi dog strax paa en uoverstigelig Hindring for Treenighedens klare Ukjendelse (Bestuelien Ansigt til Ansigt) i Guds-Rigets tilsvarende Tredobbelthed, som Aanden og Sonnen og Faderens Riges, thi da Menigheds-Livet, lige til Herren kommer oiensyntlig igjen, funer aandeligt, saa er Livs-Erfaringen indkrenket til Guds-Riget i Aanden, fordi det er kun gennem den Helligaands Personlighed, baade Sonnen og Faderens Personlighed virker hos Menigheden. Fra dette Stad seer det vel afferklæret, hvad for Bestien fra alle Sider er fladt nok, at med Troen paa den Helligaands Personlighed staar og holder al levende Christendom, thi fun i Aanden er Gud virkelig levende og levendegjørende hos os, og derfor er Troen, som den Helligaand personlig virker, Grundvorden for hele Christus-Livet under Herrens tilsynsladende Kraværelse, som strevet staar: nu ²² jordes vi i Troen, ikke i Bestuelien, og atter: hvad vi lever, det lever vi i Gud-Sons Tro. *fful. 210*

Anderledes vil det imidlertid være, naar Vorherre Jesus Christus kommer i sin Herlighed og sidder personlig paa Thronen, som strevet staar: I Christe! nu er vi Guds Barn, og det er endnu ikke aabenbart hvad vi skal blive, men vi ved, at naar han aabenbares, da skal vi blive ham lige, thi vi skal see ham, som han er, og atter: Eders Liv er stjælt med Christus i Gud, men naar Christus vort Liv aabenbares, da skal ogsaa I aabenbares

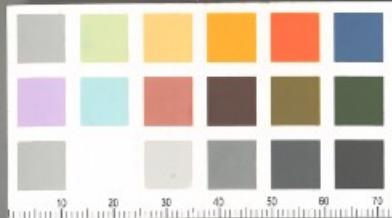
med ham i Hærlighed^{*)}). Vi maae her, hvor det ille er Skriftklogslab, men Menigheds-Livet, hvorom Salen dreier sig, hverken lade os forvilde eller forstyre af Vissten om Aabenbarings-Bogen og det saaoldte Tuisindaars-Rige, men skal blot minde om, hvad alle levende Christne kan forstaae, at Vorherres Jesu Christi Kongedomme, saavel som hans Rige paa Jorden, er kun virkelige i Aanden og maa dog engang blive ligeaas virkelige i alle Maader, som han er et virkelig Menneske baade med Søl og Legeme, og det er soleklart, at Sonnen som Sandhedens Rige paa Jorden er netop ligeaas skjult og ligeaas en Troes-Sag, som Christus-Rigtet, og maa dog nødvendig engang aabenbares i Hærlighed, jao Jordetige dommes med Ret og Folkeene med Sandhed, og saa at alle Lognens Mundt tilstoppes. Den samme Retfærdighed, Fred og Glæde, som nu udgjor Guds Rige i Aanden, vil da ogsaa udgjøre det, men baade i Aanden og for Haanden, saa det Indvendige er blevet udvendigt, som Herren selv har sagt, det skal være, fordi han, som skabde det Indvendige, han skabde ogsaa det Udvendige.

Endelig stummer vi i det Hjerte og Skjulte det Faderens Rige, om hvilc Villkommelse vi daglig beder i Herrens Bon, og hvori Faderens personlige Liv og Virksomhed skal aabenbare sig, som stuvet staarer om Christi Aterkomst: da er vi ved Maaret, naar han overgiver Gud og Faderen Rigtet, thi han (Sonnen) skal herske, indtil han (Faderen) har

lagt ham (Sonnen) alle Hjælper under Hød, og Øsden er den sidste Hjælpe, som udryddes, for at Alt kan legges ham under Hød; men naar han (Aanden) figer, at Alt er ham (Sonnen) underlagt, da er det jo med Undtagelse af Ham (Faderen), som underlægger ham (Sonnen) Alt, og naar da Alt er Sonnen underlagt, da skal han selv underlægge sig Ham (Faderen), som underlagde ham Alt, jor at Gud maa være Alt i Alt*). De saaladte snorre (orthodoxe) Skriftsløge har vistnok paafstaat, at dette Skriftslag kunde og skulde forståes om Sonnen blot som Menneske-Son, men derom behover vi ikke her at twistes med dem, da vi ikke med Skriftspræget vil beweje noget om Sonnen og Faderens Rige, men alts fordi det i vores Dine betegner usforbedrelig hvad Christi Aand ogaa har aabenbaret os om Faderens som den personlige Kjærligheds Rige, der først kan aabenbares, naar den gode Strid, som den personlige Sandhed i Tidens Løb har ført med den personlige Logn, er udfordret, saa alt Personligt er Sandhed underlagt, thi først da kan den Kjærlighed, som ikke kan elste Andet end Sandhed, vise sig at være Alt i Alt, men da maa den det ogaa, fordi Kjærlighedene er fuldkommenheds-Baandet, som stønker Alt paa det omgaaer evigt Liv og fædevarende Glæde. Dette er i sig selv, i Begrebet, klart nok, men hvorledes Begrebet levende udspyltes ved Faderens personlige Aabenbarelse, derom vil vi se i Sonnenes Rige kunne gjøre os en levende Forestilling.

*) 1 Cor. 15.

Maar vi imidlertid med denne Ophørsning efterfører Treenighedens personlige Birthomhed paa Christus-Livet i Aanden, da opdager vi let, at ligesom Troen aabenbarer Helligaandens personlige Birthning, jaaledes maa Haabet, Guds Helligheds Haab, tilskrives Sonnenes personlige Birthomhed, som støvet staer: Jeg haaber i den Herre Jesus*), og atter: Helligheden Haab, som er Christus i Eder**), medens Kjærligheden, den Kjærlighed, som er Lovens Hylde, nedvendig maa tilskrives Faderens personlige Birthomhed, da fun Dan er Kjærlighed, og det er Kjærlighedens magelese Fortrin at komme af sig selv. Da det nu igen er Troes-Ordet ved Daaben, hvorigennem den Helligaand, som den guddommelige Ordforer og Talsmand personlig virker den tilsvarende Christen-Tro, saa maa det være Sonnen, som, skult i Aanden, personlig virker Haabet gjennem Daabs-Ordet og hans egen Bon „Fader vor“ i Menighedens Mum, og det maa være Faderen, skult med Sonnen i Aanden, som gjennem Nadvers-Ordet personlig medvirker til den guddommelige Kjærligheds Opmorn og Bagt, som støvet staer: derjom Nogen elster mig, da fastholder han mit Ord, og da skal min Fader elste ham, og vi skal (begge) komme til ham og bygge og boe hos ham***), og atter: jeg boer mine dage for Vorherres Jesu Christi Fader, of Hvem al Faderlighed i Himlen og paa Jorden bører Navn, for at Christus ved Troen maa boe i Eders Hjarter, og I, robsætede og grund-

*) Philip. 2. **) Gal. 4. 1. ***) Joh. 14.

hæfde i Kjærlighed, mægt med alle de Hellige at satte det Lange og det Brede, det Dyre og det Høje, og løre at hende Christi overstremmede Kundslabs-Kjærlighed, saa I kan fuldelyg føres til hele Guds-Hylden! *)

Ulagt vi jaaledes, ved den kristelige Oplysning, vi har opnaet, maae være helbredede for den Indbildning at ville forklare og bestrive hvad vi hvorfor har oplevet, eller kan i dette Verdens-Aar opleve, saa kan vi dog støtte, hvordan en Kristelig Færebrygning, som en Tegning til det nu Jerusalem vilde see ud, og da Livet i Treoen, og Guds-Riget i Aanden, ikke blot er et sandt Forbillede, men ogsaa en virkelig Forjmag paa hvad der i Sonnens og Faderens Rige, ved Haabets og Kjærlighedens fuldkomne Åbenbarelse, skal synaas, saa finner der virkelig alt nu et Lys som syv Dages Lys over den Livets Bei, som Vorherre Jesus Christus ikke blot har banet og ledsgær os paa med Sandheds-Aanden, men som han igrunden selv er, og selv har vedhændt sig at være i Ordet; jeg er Beien og Sandheden og Livet, der kommer Ingen til Faderen uden ad (igjennem) mig, og vi solet os nisje paa, at ved hvert Fremstrid, vi gjør ad denne Bei, des klarere skal vi hende den Rettskærdighed, Fred og Glæde, som Guds-Riget er i Aanden, i Sonnen og i Faderen, til vi nærer den Klarhed, som Sonnen havde hos Faderen, for Verdens Grundvold blev lagt, og hvori han hender Faderen, ligesom Faderen hender ham.

*) Chr. 3.

